

Protokół I Posiedzenie Podkomitetu ds. stosowania Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej we wdrażaniu perspektywy finansowej 2021 – 2027

Data spotkania: 30.10.2025 r.

Miejsce spotkania: MFiPR - sala im. G. Gęsickiej A

Forma spotkania: stacjonarna

Otwarcie posiedzenia

I posiedzenie Podkomitetu ds. stosowania Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej we wdrażaniu perspektywy finansowej 2021 – 2027 zostało otwarte przez **Panią Monikę Sikorę** – Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR), współprzewodniczącą Podkomitetu.

Pani Ministra z radością powitała wszystkich zebranych. Przypomniała, że celem Podkomitetu jest kontynuacja prac rozpoczętych przez grupę zadaniową ds. zasad horyzontalnych, aby wypracować rekomendacje dotyczące stosowania KPP oraz wskazać najlepsze praktyki wdrażania programów perspektywy 2021–2027. Pani Monika Sikora wyraziła nadzieję, że cele wskazane w decyzji powołującej Podkomitet zostaną zrealizowane jeszcze w trakcie trwania tej perspektywy, wspominała również, że liczy na dobrą współpracę z Przewodniczącym/ Przewodniczącą Podkomitetu, który zostanie wybrany na posiedzeniu.

Pani Ministra omówiła agendę spotkania – nikt nie miał uwag, i zaprosiła do dyskusji oraz aktywnego udziału w obradach.

Kwestie formalne i organizacyjne

Tę część spotkania poprowadziły **Pani Renata Calak**, Dyrektor Departamentu Strategii w MFiPR, razem z **Panią Agnieszką Kapciak**, zastępcą Dyrektora Departamentu Strategii w MFiPR.

Regulamin Pracy Podkomitetu

Projekt regulaminu pracy Podkomitetu, został przekazany członkom/kiniom drogą mailową 16 października, z terminem wniesienia uwag do 28 października. Nikt nie zgłosił uwag pisemnie. MFiPR wniósł dwie autopoprawki – jedną dotyczącą możliwości upoważnienia przez członka innej kompetentnej osoby do udziału i

głosowania na konkretnym posiedzeniu, a drugą dotyczącą klauzuli RODO, która zostanie przekazana w późniejszym terminie.

Głos zabrali:

Pani Ewa Kulik-Bielińska (Fundacja Batorego) – zapytała, czy nie uzupełnić punktu dotyczącego odwołania przewodniczącego o rezygnację. W toku dyskusji uznano, że nie jest to konieczne - w razie rezygnacji Przewodniczący zostanie wybrany w ten sam sposób jak przy odwołaniu.

Pani Elżbieta Wielg (NSZZ Solidarność) – zaproponowała dopisanie w paragrafie 4, pkt.4f minimalnej ilości członków, którzy mogą wnioskować o zlecenie opracowania ekspertyzy, analizy lub badania – w toku dyskusji uznano, że skoro na temat planowanej ekspertyzy i jej zasadności debatuje cały Podkomitet, wprowadzania takiego ograniczenia nie jest potrzebne.

Pani Monika Lewandowska (WRZOS) – zaproponowała dodanie refundacji kosztów zakwaterowania i przejazdu dla obserwatorów. **Pani Justyna Ochędzan (WRZOS)** poparła ten wniosek. **Pani dyrektor Agnieszka Kapciak** odpowiedziała, że są to zapisy bezpośrednio przeniesione z regulaminu KUP, gdzie nie refundujemy kosztów poniesionych przez obserwatorów. **Pani dyrektor Renata Calak** zwróciła uwagę, że regulamin został wysłany do konsultacji odpowiednio wcześniej. Gdyby poprawka została zgłoszona przed posiedzeniem, MFiPR mógłby się do niej ustosunkować. W trakcie trwającej już perspektywy i niedoborów finansowych w pomocy technicznej, musimy dokonać analizy tego zagadnienia. Zarówno Pani dyrektor Renata Calak jak i Pani Ewa Kulik-Bielińska zaproponowały, żeby nie wstrzymywać prac Podkomitetu, aby przyjąć regulamin w obecnym kształcie, i ewentualnie wprowadzić zmiany w późniejszym terminie.

Wynik głosowania: 38 głosów za, nie było głosów przeciw, 2 głosy wstrzymujące się. Regulamin został przyjęty w drodze głosowania

Powołanie Przewodniczącej Podkomitetu

Pani Ministra Monika Sikora przekazała głos **Pani Karolinie Dreszer-Smalec**, prezesce Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych, kandydatce na Przewodniczącą Podkomitetu zarekomendowanej przez partnerów spoza administracji.

Pani Karolina Dreszer-Smalec opowiedziała o swoim doświadczeniu, wieloletnim zaangażowaniu w działania społeczne, fundusze europejskie i ochronę praw człowieka, w organizacjach krajowych oraz w Europejskim Komitecie Ekonomiczno-

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Społecznym. Podkreśliła, że powstanie Podkomitetu było jedną z rekomendacji grupy zadaniowej ds. horyzontalnych, której praca będzie kontynuowana w zakresie KPP i KPON. Zadeklarowała gotowość do przewodniczenia Podkomitetowi.

Pani Ministra Monika Sikora przeprowadziła głosowanie przez aklamację – pani Karolina Dreszer-Smalec została wybrana na przewodniczącą Podkomitetu.

Powołanie organizacji prowadzącej sekretariat

W lipcu pani Karolina Dreszer-Smalec została poproszona o rozeznanie wśród organizacji reprezentujących partnerów spoza administracji w kwestii podmiotu który posiada odpowiednie zasoby, wiedzę i gotowość do prowadzenia sekretariatu Podkomitetu. W ramach wewnętrznej dyskusji organizacji pozarządowych została przedstawiona kandydatura Wspólnoty Roboczej Związku Organizacji Społecznych (WRZOS).

W imieniu WRZOS-u głos zabrała **Pani Justyna Ochędzan**, która zaprezentowała organizację, przedstawiła jej strukturę i potencjał. Zwróciła uwagę na szeroki zasięg i obecność w całej Polsce oraz na możliwości organizacyjne i logistyczne.

Pani Ministra Monika Sikora poprowadziła głosowanie przez aklamację – prowadzenie sekretariatu Podkomitetu zostało powierzone WRZOS-owi.

Analiza propozycji rekomendacji grupy zadaniowej KPON

- Prezentacja **Pana Przemysława Hermana**, zastępcy dyrektora Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

Dyskusja po prezentacji:

Pan Przemysław Żydok (Polskie Forum Osób z Niepełnosprawnościami, Fundacja Aktywacja) zauważył, że choć część uwag została uwzględniona, to wciąż istnieje potrzeba dalszych działań. Wyjaśnił filozofię stojącą za zgłaszanymi postulatami, wskazując, że ich źródłem były doświadczenia związane z wdrażaniem KPON, kiedy standardy dostępności wynikające z funduszy unijnych były wyższe niż w obowiązujących wówczas przepisach krajowych. Beneficjenci realizujący inwestycje ze środków unijnych musieli stosować się do bardziej szczegółowych i wymagających wytycznych, co w praktyce oznaczało lepsze dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Zaapelował o podobne podejście do innych artykułów Konwencji. Wskazał również, że zasady dostępności w funduszach unijnych

przyczyniły się do powstania krajowej polityki dostępności oraz ustawy o dostępności. Polskie Forum Osób z Niepełnosprawnościami jako organizacja parasolowa chce wzmocnić ten aspekt, ponieważ prawa osób z niepełnosprawnościami mogą się rozwijać właśnie dzięki temu, że w ramach funduszy unijnych Polska robi krok dalej niż wynika to z obowiązującego prawa krajowego.

Pan Aleksander Waszkielewicz (Polskie Forum Osób z Niepełnosprawnościami, Fronia - Fundacja na rzecz osób z niepełnosprawnościami) przypomniał, że niektóre prace grupy ds. zasad horyzontalnych nie zostały ukończone, gdyż były to trudne tematy.

Pani Monika Lewandowska wyraziła nadzieję, że prace będą się odbywać dalej, ponieważ szczegółowe uwagi są potrzebne zarówno beneficjentom, jak i Instytucjom Zarządzającym.

Karta Praw Podstawowych w kontekście wdrażania funduszy unijnych

- Wystąpienie **Pani Bogny Czałczyńskiej (Kongres Kobiet)**

Pani Bogna Czałczyńska zaprezentowała swoje doświadczenie w pracy z zagadnieniami dotyczącymi praw człowieka. Wskazała że celem Podkomitetu jest realizowanie praw człowieka w funduszach unijnych. Wdrażanie zasad równościowych i praw człowieka w projektach unijnych wymaga wykorzystania materiałów przygotowanych przez Agencję Praw Podstawowych i Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn oraz dostosowania się do wymogów, takich jak równościowe budżetowanie, równościowa agregacja danych czy plan równości płci wnioskodawców. Kluczowe są trzy filary: solidne podstawy prawne, trwała struktura instytucjonalna oraz praktyczne narzędzia, w tym checklisty i mechanizmy samooceny. Zakres planowanej pracy obejmuje interpretację przepisów, przygotowanie narzędzi i edukację wnioskodawców, a także stworzenie modelu współpracy instytucjonalnej, aby skutecznie wdrażać standardy praw człowieka w projektach finansowanych z funduszy UE. Wszystkie działania powinny być wspierane ścieżką edukacyjną, aby wzmocnić kompetencje i przejść od deklaracyjności do praktyki, zgodnie z zobowiązaniami prawnymi i wartościami UE.

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych w kontekście wdrażania funduszy unijnych

- Prezentacja **Pana Przemysława Żydoka (Polskie Forum Osób z Niepełnosprawnościami, Fundacja Aktywacja)**

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych jest kluczowym dokumentem międzynarodowym, ratyfikowanym przez Unię Europejską i Polskę, który nakłada realne zobowiązania na państwa w zakresie wdrażania praw osób z niepełnosprawnościami. Prezentacja podkreśla konieczność wyraźnego uwzględnienia KPON w dokumentach ramowych zarówno bieżącej, jak i nowej perspektywy finansowej, ponieważ Konwencja daje bardziej szczegółowe i operacyjne standardy niż Karta Praw Podstawowych, obejmując m.in. dostępność, racjonalne usprawnienia, edukację włączającą, inkluzywny rynek pracy i deinstytucjonalizację. Autor omawia zmianę paradygmatu z modelu medycznego, skupionego na rehabilitacji jednostki, na model społeczny oparty na prawach człowieka, który definiuje niepełnosprawność jako wynik interakcji osoby z otoczeniem i promuje rozwiązania włączające. Konwencja to kompleksowy traktat, oferujący pozytywną wizję społeczeństwa i konkretne wytyczne dla polityk publicznych. Jej implementacja ma kluczowe znaczenie dla odejścia od rozwiązań segregacyjnych i zapewnienia pełnej równości w dostępie do usług, edukacji i rynku pracy.

Dyskusja po wystąpieniu:

Pani Monika Lewandowska - Konwencja powinna być traktowana jako kluczowa zasada horyzontalna w dokumentach dotyczących funduszy europejskich, ponieważ zapewnia jasne, wiążące standardy w zakresie dostępności, niezależnego życia i rozwiązań inkluzywnych. Jej implementacja gwarantuje spójność działań administracji i partnerów społecznych, minimalizując ryzyko dowolnej interpretacji oraz cofania się do przestarzałych modeli wsparcia. Włączenie Konwencji do dokumentów strategicznych jest niezbędne dla zapewnienia trwałości i skuteczności polityk równościowych w zmieniającym się otoczeniu instytucjonalnym.

Pan Aleksander Waszkielewicz - w obliczu starzejącego się i zróżnicowanego społeczeństwa zapewnienie dostępności oraz wdrażanie Konwencji jest kluczowe dla wykorzystania potencjału osób starszych i osób z różnymi potrzebami. Działania w tym zakresie sprzyjają zwiększeniu zasobów siły roboczej, poprawie efektywności usług publicznych oraz ułatwiają realizację projektów finansowanych ze środków europejskich, co przekłada się na korzyści systemowe i techniczne dla Polski.

Pan Krzysztof Kurowski (Polskie Forum Osób z Niepełnosprawnościami) – podkreślił znaczenie praktycznego wdrażania KPON, a nie jedynie prowadzenia

dyskusji o dostępności. Zaznaczył jej walor edukacyjny – odwoływanie się do Konwencji zwiększa świadomość obywateli i realizatorów projektów, wskazując, które rozwiązania są zgodne, a które sprzeczne z jej zapisami. Zwrócił uwagę, że mimo obowiązujących zasad pojawiały się przypadki prób uzasadniania budowy instytucji opiekuńczych, co stoi w sprzeczności z duchem Konwencji.

Pani Katarzyna Heba (Polskie Forum Osób z Niepełnosprawnościami) – podkreśliła znaczenie KPON z punktu widzenia prawnika, przypomniała, że jesteśmy częścią Unii Europejskiej i powinniśmy zawsze dbać o to, żeby te przepisy Konwencji były wprost wskazywane w każdym możliwym dokumencie, w obecnej i przyszłej perspektywie, również ze względu na walor edukacyjny. Zwróciła uwagę na związek pomiędzy Konwencją a ustawą o dostępności. Podziękowała za ogromną pracę wykonaną przez grupę zadaniową pod kierownictwem doktor Anny Drabarz.

Pani Elżbieta Wielg – zaproponowała, żeby w ramach pracy Podkomitetu porównać artykuły Konwencji z Kartą Praw Podstawowych aby wzmocnić głos Konwencji.

Pani Anna Iwańczyk (Biuro Pełnomocnika Rządu ds. osób niepełnosprawnych, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej) – zapewniła że Pełnomocnik Rządu ds. osób niepełnosprawnych przyjrzy się przedstawionym rekomendacjom. Powiedziała również, że Pełnomocnik analizował zapisy strategii rozwoju kraju do 2035 roku i będzie mu zależało, żeby te zapisy tej strategii uwzględniały zapisy strategii na rzecz osób z niepełnosprawnościami – będzie w tej sprawie wysłane pismo do MFiPR.

Dyskusja o planie prac, organizacji, priorytetach i harmonogramach

Dyskusję poprowadziła **Pani Karolina Dreszer-Smalec**. Przewodnicząca zaproponowała, aby Podkomitet spotykał się w pełnym gronie około 3 razy do roku, na sesjach plenarnych, podsumowujących prace. Regulamin zakłada możliwość powoływania grup roboczych. Zgodnie z otrzymanymi wcześniej postulatami Przewodnicząca zaproponowała powołanie dwóch grup, a następnie poddała tę propozycję głosowaniu:

- grupa do spraw Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych: 35 głosów za, 1 wstrzymujący się, nikt nie był przeciw.
- grupa do spraw modelu standardów wdrażania praw człowieka w projektach unijnych: 37 głosów za, brak głosów wstrzymujących się i brak głosów przeciw.

Grupy zostały powołane. Każdy członek, zastępca oraz obserwator może dowolnie zgłosić się do prac w grupach, w zależności od kompetencji i możliwości czasowych. Spotkania będą odbywały się głównie on-line.

Nikt nie zgłosił propozycji powołania kolejnej grupy, zgodnie z regulaminem można to zrobić w terminie późniejszym. Przewodnicząca Podkomitetu, zgodnie z paragrafem 7.3 regulaminu, wyznaczyła przewodniczące grup: Panią Katarzynę Hebę (grupa do spraw Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych) i Panią Bognę Czałczyńską (grupa do spraw modelu standardów wdrażania praw człowieka w projektach unijnych), które podziękowały za wybór, potwierdziły gotowość i krótko przedstawiły swoje priorytety.

Przewodnicząca wyraziła nadzieję, że po wykonaniu zadań organizacyjnych grupy zaczną się spotykać pod koniec listopada. Przypomniała o możliwości zapraszania ekspertów – zachęciła do zgłaszania takich potrzeb do przewodniczących grup lub do sekretariatu.

Podsumowanie

Spotkanie podsumowała Przewodnicząca, **Pani Karolina Dreszer-Smalec**, podkreślając unikatowy charakter Podkomitetu i jego wyjątkowe znaczenie. Podkreśliła potrzebę przełożenia ogólnych deklaracji na spójny system oparty o konkretne narzędzia i procedury, tak aby pracownicy administracji, autorzy regulaminów konkursów czy organizacje pozarządowe mogli realnie wdrażać zapisy Karty. Zwróciła uwagę, że istnieje już dorobek analiz, podręczników i doświadczeń, które należy wykorzystać do budowy praktycznych rozwiązań, zarówno w tej jak i w nowej perspektywie. Podkomitet, działając w szerokim gronie przedstawicieli instytucji zarządzających, partnerów społecznych i organów państwowych, ma stopniowo opracowywać narzędzia i standardy, które zapewnią, że fundusze europejskie będą powiązane z wartościami wyrażonymi w traktatach i Karcie Praw Podstawowych, a także mogą stać się wzorem dla innych państw członkowskich.